

نگاهی به عملکرد احمدیان

در شورای عالی امنیت ملی

انتقال از شعام به شورای دفاع

وقتی خبر انتخاب علی لاریجانی به عنوان دبیر شورای عالی امنیت ملی و ایجاد تغییرات در این نهاد امنیتی منتشر شد، دو تفسیر متفاوت به همراه داشت. عده‌ای آن را پایان کار علی اکبر احمدیان در شعام دانستند، برخی دیگر هم معتقد بودند که احتمالاً احمدیان در این شورا باقی بماند و سعید جلیلی پس از ۱۷ سال حضور در مهم‌ترین نهاد امنیتی کنار برود. انتشار احکام رهبر انقلاب درباره نمایندگان ایشان در شورای دفاع و شورای عالی امنیت ملی مهر پاطلی بر گمانه دوم زد و علی اکبر احمدیان بعد از ۲۶ هفته نشستن بر مسند دبیری شورای عالی امنیت ملی از سمت خود خداحافظی کرد. علی اکبر احمدیان پس از خروج از شورای عالی امنیت ملی، با حکم مسعود پزشکیان به عنوان نماینده ویژه رئیس جمهور و رئیس فراکاه پیشرفت طرح‌های ملی و راهبردی کشور منصوب شد. او همچنین امروز با حکم رهبر انقلاب به عنوان نماینده ایشان در شورای دفاع منصوب شد. علی اکبر احمدیان، متولد سال ۱۳۴۰ در شهر یابک استان کرمان است. او در سال ۵۹ زمانی که ۱۹ سال داشت وارد سپاه پاسداران شد و توانست در جنگ ایران و عراق در عملیات‌هایی چون فتح‌المبین، خیبر، والفجر مقدماتی، والفجر ۲، و کربلای ۴ و ۳ ایفای نقش کند. او همچنین ریاست ستاد فراکراه نوح را نیز بر عهده داشت. احمدیان در سال های ۶۴ تا ۶۹ رئیس ستاد نیروی دریایی سپاه بود و حتی توانست فرماندهی نیروی دریایی سپاه را هم از آن خود کند و مجدداً به سمت رئیس ستاد نیروهای آن منطقه ارتقا یابد. احمدیان در دهه هفتاد یکی از معماران اصلی و پیشگام نظریه دفاع نامتقارن در عرصه دریایی بود. به بیان دیگر، تحت فرمان او بود که نیروی دریایی سپاه استراتژی جنگ نامتقارن خود را برای مقابله با ناوگان پنجم نیروی دریایی آمریکا در خلیج فارس توسعه داد. این استراتژی در پاسخ به مداخله نیروی دریایی آمریکا و نیروهای ناتو در جنگ ایران و عراق در حمایت از عراق به بهانه حفاظت از نفتکش های کشورهای عرب خلیج فارس تدوین شد. بعد از عملیات آخوندک که اسباب قابل توجهی به نیروی دریایی ایران وارد آورد، نیروی دریایی سپاه پاسداران برای دفاع از منافع کشور در خلیج فارس استراتژی استفاده از قایق های تندرو و موشک های زمین به دریا را در پیش گرفت.

دوران از رسانه‌ها

خردادماه سال ۱۴۰۲ بود که علی شمخانی، دبیر وقت شورای عالی امنیت ملی، با انتشار توثیقی معنادار از مهم‌ترین نهاد امنیتی کشور خداحافظی کرد و ابراهیم رئیسی با صدور حکمی احمدیان را به این سمت منصوب کرد. احمدیان در زمان انتصاب به این حکم اگرچه یکی از استراتژیست‌های برتر سپاه محسوب می‌شد، اما نه تنها در غرب چهره چندان شناخته‌شده‌ای نبود، بلکه حتی حضور پررنگی هم در میان رسانه‌ها نداشت. ابراهیم رئیسی در حکم خود از او خواسته بود که در حوزه‌های مختلف مرتبط با نظام مسائل امنیتی جمهوری اسلامی ایران، از جمله امنیت اجتماعی، امنیت سیاسی، امنیت اقتصادی و امنیت غذایی، رویکردی نوآورانه و هوشمند اتخاذ نموده و با بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت‌های مردمی در راستای ایجاد امنیت پایدار و مردم‌پایه گام بردارد. رئیسی همچنین گسترش عمق امنیتی جمهوری اسلامی ایران و هم‌افزاکردن دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی کشور را به عنوان یکی دیگر از انتظارات مهم از دبیر شورای عالی امنیت ملی مورد تأکید قرار داده بود. آن زمان پیش‌بینی‌ها بر این بود که احمدیان با توجه به جایگاه خود و حفظ ملزومات امنیتی، احتمالاً ظهور و بروز بیشتری در رسانه‌ها داشته باشد. اما بررسی عملکرد سه سال گذشته او نشان از دوری دبیر سابق از حضور در رسانه‌ها و طرح مواضع دارد.

سکوت در برابر تندروها

سال گذشته و در پیحوه روی کار آمدن دولت پزشکیان، خبر قانون‌شدن لایحه عفاف و حجاب از سوی شورای نگهبان، باعث ایجاد نگرانی‌هایی در کشور شد که با ورود شورای عالی امنیت ملی و توقف این مصوبه، از بروز تنش‌های امنیتی جلوگیری شد. در این میان، منتقدان این اقدام شعام، و موافقان قانون عفاف و حجاب با رها با طرح راهپیمایی‌ها و سردادن شعارهای تند علیه دولت و رئیس‌جمهور، از این تصمیم انتقاد کردند. به همین خاطر، انتظارات بر این بود که شورای عالی امنیت ملی به موضوع ورود کرده و جلوی کارشکنی‌ها و سیاسی‌بازی تندروها را بگیرد، اما شعام به سکوت خود در این باره ادامه داد، حتی زمانی‌که بحث مذاکره غیرمستقیم با آمریکا مطرح شد. این شورا واکنشی به اعتراضات برخی نمایندگان نداشت، هر چند که میثم ظهروبیان، از چهره‌های نزدیک به جلیلی در مجلس، مدعی شد که: «متأسفانه نامه‌ای به یاکید وزارت خارجه از طریق دبیرخبر شورای عالی امنیت ملی آمده است که در این نامه نه تنها تأکید شده که نمایندگان چه چیزهایی را نگویند، بلکه یکسری محورهایی را تأکید کرده که این‌ها را باید نماینده‌ها بگویند.» اما این اظهارات از سوی نمایندگان دیگر تکذیب شد و از این موضوع اعلام بی‌خبری کردند. حال با تغییر دبیر شورای عالی امنیت ملی، تصور می‌شود که تغییراتی در تصمیم‌گیری‌های مهم امنیتی کشور صورت بگیرد. با توجه به دو ستورک بودن مذاکرات با اروپا و دراره مسائل هسته‌ای و مکانیسم ماشه، احتمالاً دبیر جدید این شورا یعنی علی لاریجانی بتواند نقش مهم‌تری ایفا کند.

شنبه	
۰۵ • ۰۵ • ۱۸	
۱۵ مهر ۱۴۴۷ / ۰۹ آگوست ۲۰۲۵	

سال هشتم

شماره ۲۱۷۴

کارشناسان رسانه در گفت‌وگو با «آرمان ملی» بررسی کردند

مشکلات رسانه‌ها و بی تفاوتی مسئولان

◀ **اکبر منتجبی** : وضعیت به شکلی است که تحریریه‌ها و اقعا در حال مرگ هستند

◀ **فیاض زاهد**: ترکیبی از مشکلات سیاسی حاکمیتی و صنفی نهاد مطبوعات را تهدید می‌کند

◀ **محمد مهاجری** : به جای استفاده از ظرفیت رسانه به دنبال مهار رسانه هستند

عدم کمک‌های مالی نیز از سوی دیگر کار را برای رسانه‌ها سخت و دشوار کرده است، لذا انتظار می‌رود که دولت و سایر ارکان حاکمیت که رسانه‌ها زندگی آنها را نمی‌دهد و بسیاری را به شغل دوم و بعضاً سوم آن هم غیرمرتبط با شغل اصلی خود واداشته است. امنیت شغلی دیگر مساله‌ای است که اصحاب رسانه با آن مواجهند چنانکه مشخص نیست با تحولات مختلفی که در جامعه رخ می‌دهد تا چه میزان امنیت شغلی آنها تأمین باشد و گرفتار تعطیلی، اخراج یا تعدیل نیرو نشوند. بیمه خبرنگاران و مساله مسکن خبرنگاران مسائلی است که بارها مطرح شده و به‌رغم وعده‌های داده شده از سوی مقامات مسئول همچنان مساله مسکن در هاله‌ای از ابهام مانده است و افاق پیش‌روی آن برای اصحاب رسانه روشن نیست. از سوی دیگر مساله امنیت حرفه‌ای اصحاب رسانه مساله‌ای که باید بدان توجه ویژه داشت. محدودیت‌هایی که خبرنگاران و روزنامه‌نگاران با آن مواجه هستند و بعضاً نیز از سوی نهاد های مختلف احضار می‌شوند، مجموع این مسائل و مسائل درون صنفی باعث شده تا اصحاب رسانه با مشکلاتی مختلفی مواجه گردند و هر سال منتظر تغییر، اصلاح و بهبود نسبت به سال گذشته در حرفه خود باشند. اما آنچه تاکنون مشاهده شده صرفاً برخی روبه‌های تکراری از قبیل نشست‌ها، سمینارها و سخنرانی‌هایی بوده که در آن قول‌های مسامده‌ای برای حل مشکلات اصحاب رسانه داده شده، اما تا سال بعد به دست فراموشی سپرده شده است. مساله مهم دیگری که نباید راحت از آن عبور کرد مساله مشکلات رسانه‌ها است. از مشکلات اقتصادی گرفته تا محدودیت‌هایی که باعث شده، رسانه‌ها تا تأثیرگذاری خود را از دست دهند و مرجعیت رسانه از داخل به خارج برود و جامعه دیگر رسانه‌های داخلی را دنبال نکند. امروز بحران اقتصادی به ویژه بحران کاغذ برای روزنامه‌ها باعث شده تا موجودیت آنها به خطر بیفتد و نتوانند روال معمول خود را پیش بگیرند.

مشکلات اقتصادی

رئیس هیأت مدیره انجمن صنفی روزنامه‌نگاران در خصوص مشکلات اصحاب رسانه اظهار داشت: محدودیت‌های بسیاری وجود دارد که باعث می‌شود رسانه‌ها از یکطرف به مشکلات اقتصادی و از طرف دیگر سیاسی روبه‌رو شوند. بحث اقتصادی که بحث خیلی خیلی روز هم هست نبود کاغذ و افزایش قیمت چندین برابری آن نیست به قبل از جنگ از یکطرف و رهاکردن رسانه توسط خود دولت از طرف دیگر مثل روزنامه‌شهروند که خود دولت یک شبه تصمیم به بستن آن گرفت و محدودیت‌های متفاوتی از اینکه چه چیزی بنویسد یا ننویسد، محدودیت‌های بیشتری را ایجاد کرده است. اکبر منتجبی به «آرمان ملی» گفت: شرایط به شکلی است که در این فضا مردم دیگر نمی‌توانند به رسانه اعتماد کنند چرا که رسانه نمی‌تواند حامل گفتن‌های مردم و نظرات آنها باشد یا در واقع خبرهایی که مردم دنبال آن هستند آزادتر و با تحلیل بهتری ارائه دهد. اینها مشکلاتی است که وجود دارد و در کنار آن نیز فضای مجازی، فیک نیوزها و واج نیوزها نیز آمده‌اند که شرایط خیلی بدی را برای روزنامه‌نگاران و رسانه‌های ایرانی به وجود آوردند. سردبیر روزنامه سازندگی بیان کرد: مشکلات اقتصادی فشار خیلی زیادی را به رسانه‌ها وارد کرده است. در کنار این موضوع استرات‌آپ‌هایی راه افتادند که متأسفانه بخش زیادی از روزنامه‌نگارهای دره‌های یک را حقوق

«آرمان ملی» در گفت‌وگویی دستور جدید رئیس جمهوری را بررسی می‌کند

اخطار پاستور به مدیران ناکارآمد

حسین کنعانی مقدم: دولت باید دست به تحول مدیریتی بزند

دولت تصمیم خود را بگیرد

حسین کنعانی مقدم، تحلیلگر سیاسی در واکنش به دستور جدید رئیس جمهوری در مورد مقابله با مدیران ناکارآمد به خبرنگار «آرمان ملی» می‌گوید: «قطعا یک حکمرانی مطلوب نیازمند آن است که مدیران نیز با آن حکمرانی همراه باشند. یعنی نمی‌شود در راس قدرت افرادی باشند که دلسوز مردم هستند، به دنبال حل مشکلات مردم هستند و می‌خواهند ساختار اداری کشور پاسخ‌گوی نیازها و مطالبات مردم باشد اما در بدنه اجرایی با مدیرانی مواجه باشیم که بیشتر به دنبال منافع شخصی، حفظ موقعیت خود و دغدغه‌های خاص خودشان هستند و شاید نتوانند یا فرامینی که در سطح کلان به آنها داده می‌شود همراهی کنند. فرامینی که هدفش مسئولیت‌پذیری و استفاده از قدرت به نفع مردم و خدمت به مردم است.» این تحلیل‌گر در این مورد و با اشاره به اهدافی که دولت باید در دستور کار قرار دهد، ادامه می‌دهد: «اینجاست که دولت باید تصمیم بگیرد، یا باید با شرایط موجود کنار بیاید یا باید دست به تحول بزند. اما تحول تنها با صدور بخشنامه، آیین‌نامه یا تصویب قانون محقق نمی‌شود؛ بلکه مدیرانی لازم‌اند که با تفکر جهادی، با روحیه خدمت به مردم و با عزم در حل مشکلات مردم وارد میدان شوند. اینکه برخی افراد مدیریت نهادهایی را که ثروت‌های کلانی در اختیار دارند به عهده می‌گیرند، سپس اقوام خود را در اطراف خود می‌گمارند و پس از مدتی بدون پاسخ‌گویی، آن هم با ضرره‌ای زیادی، پست خود را ترک می‌کنند، در حالی‌که کسی نیست به آنها بگوید که این امانت مردم در اختیار شما بود و نه تنها مشکلی را حل نکردید، بلکه خودتان تبدیل به بخشی از مشکل نظام شدید، جای تأسف داره». عضو پیشین مجمع تشخیص با تأکید به دولت اضافه می‌کند: «در ادوار اخیر، به ویژه پس از حمله اسرائیل و آمریکا به ایران، کمبود مدیران کارآمد بیش از پیش احساس می‌شود. بنده در جلسه‌ای که با وزیر کشور داشتم این نکته را مطرح

آرمان‌ملی	
armanmeli.ir	

آرمان‌ملی

تأثیر بازگشت علی لاریجانی به دبیرخانه هسته‌ای بازگشت «مدالیه» به ادبیات مذاکرات هسته‌ای

به‌رغم پیگیری‌هایی که در دولت صورت گرفته هنوز تعیین تکلیف نشده است. شما برای پیچ و مهره و برای بیل و سنگ قبر تأمین ارز انجام می‌دهید، اما برای کاغذ مطبوعات و انتشارات این کار را نمی‌کنید! زاهد بیان کرد: لذا با تئیریک به روز خبرنگار و روزنامه‌نگار باید گفت که این روز بیشتر یادآور تلخکامی‌هایی است که با آن روبه‌رو هستیم. تعداد زیادی از روزنامه‌نگاران امنیت شغلی ندارند، بیمه ندارند و حمایت‌های صنفی نمی‌شوند و حقوق‌های خوبی نمی‌گیرند و به راحتی اخراج می‌شوند و از طرفی هم آن عشق و علاقه‌ای که در نتیجه فضای مطلوب مطبوعاتی در ایران باید می‌بود تا نسبل جدید جذب شوند به دلیل هزینه‌های بالا کمتر می‌شود و آنقدر که خروجی داریم متأسفانه ورودی نداریم. این به این دلیل است که ریسک این شغل بسیار بالا رفته است. وی تصریح کرد، به‌نظر من ترکیبی از مشکلات سیاسی حاکمیتی و صنفی و حرفه‌ای نهاد مطبوعات در ایران را تهدید می‌کند.

خودسانسوری

یک فعال سیاسی و رسانه‌ای در خصوص شرایط امروز رسانه‌ها در کشور اظهار داشت: بخشی از این موضوع به مسائل صنفی اهالی رسانه بازمی‌گردد که متاثر از بدهی صنف کشور است. بالاخره مسائل معیشتی که روزنامه‌نگاران دارند و رسانه‌های مکتوب ما با مشکل کمبود کاغذ مواجه هستند، مشکلات انکارناپذیری است. محمد مهاجری به «آرمان ملی» گفت: آنچه به نظر من اهمیت بیشتری دارد موضوع ارتقاء توان رسانه در بازتاب واقعیت‌های موجود جامعه است که در حوزه انتشار خبر و تحلیل محتوای خبر دچار مشکلات هستیم. این عضو شورای اطلاع‌رسانی دولت بیان کرد: این مشکلات به دو جهت برمی‌گردد که یک جهت خود رسانه‌هاست که باید باید پدید بتریم کمبود آموزش و مهارت بین همکاران رسانه‌ای داریم و گاهی خودمان در چهار خودسانسوری هستیم و اصول حرفه‌ای را رعایت نمی‌کنیم و گاهی اوقات به لحاظ اخلاق روزنامه‌نگاری دچار مشکلاتی هستیم. مهاجری عنوان کرد: موضوع دوم به حاکمیت و برخوردی بی‌سیاستی‌های فراوانی وجود دارد. به‌خصوص وقتی که یک بحرانی به وجود می‌آید قبل از اینکه به این فکر بیفتند که می‌توانند از ظرفیت رسانه برای حل بحران استفاده کنند به دنبال آن هستند که رسانه را مهار کنند و از انتشار خبر تحلیل و باز بدارند. حال اینکه در رسانه‌ها ایمان خبرنگارانی داریم که هم مصالح ملی و امنیت ملی را می‌فهمند، هم کار رسانه‌ای را خوب بلدند و اگر به آنها اعتماد شود قطعاً ملاحظات امنیتی را شاید در تراز بالاتر از آن چیزی که مدنظر مسئولان است رعایت کنند.

«آرمان ملی» در گفت‌وگویی دستور جدید رئیس جمهوری را بررسی می‌کند

اخطار پاستور به مدیران ناکارآمد

حسین کنعانی مقدم: دولت باید دست به تحول مدیریتی بزند

دولت تصمیم خود را بگیرد

حسین کنعانی مقدم، تحلیلگر سیاسی در واکنش به دستور جدید رئیس جمهوری در مورد مقابله با مدیران ناکارآمد به خبرنگار «آرمان ملی» می‌گوید: «قطعا یک حکمرانی مطلوب نیازمند آن است که مدیران نیز با آن حکمرانی همراه باشند. یعنی نمی‌شود در راس قدرت افرادی باشند که دلسوز مردم هستند، به دنبال حل مشکلات مردم هستند و می‌خواهند ساختار اداری کشور پاسخ‌گوی نیازها و مطالبات مردم باشد اما در بدنه اجرایی با مدیرانی مواجه باشیم که بیشتر به دنبال منافع شخصی، حفظ موقعیت خود و دغدغه‌های خاص خودشان هستند و شاید نتوانند یا فرامیینی که در سطح کلان به آنها داده می‌شود همراهی کنند. فرامینی که هدفش مسئولیت‌پذیری و استفاده از قدرت به نفع مردم و خدمت به مردم است.» این تحلیل‌گر در این مورد و با اشاره به اهدافی که دولت باید در دستور کار قرار دهد، ادامه می‌دهد: «اینجاست که دولت باید تصمیم بگیرد، یا باید با شرایط موجود کنار بیاید یا باید دست به تحول بزند. اما تحول تنها با صدور بخشنامه، آیین‌نامه یا تصویب قانون محقق نمی‌شود؛ بلکه مدیرانی لازم‌اند که با تفکر جهادی، با روحیه خدمت به مردم و با عزم در حل مشکلات مردم وارد میدان شوند. اینکه برخی افراد مدیریت نهادهایی را که ثروت‌های کلانی در اختیار دارند به عهده می‌گیرند، سپس اقوام خود را در اطراف خود می‌گمارند و پس از مدتی بدون پاسخ‌گویی، آن هم با ضرره‌ای زیادی، پست خود را ترک می‌کنند، در حالی‌که کسی نیست به آنها بگوید که این امانت مردم در اختیار شما بود و نه تنها مشکلی را حل نکردید، بلکه خودتان تبدیل به بخشی از مشکل نظام شدید، جای تأسف داره». عضو پیشین مجمع تشخیص با تأکید به دولت اضافه می‌کند: «در ادوار اخیر، به ویژه پس از حمله اسرائیل و آمریکا به ایران، کمبود مدیران کارآمد بیش از پیش احساس می‌شود. بنده در جلسه‌ای که با وزیر کشور داشتم این نکته را مطرح

مقابله با ناکارآمدی

مسعود پزشکیان، رئیس جمهور، با حضور در سازمان برنامه و بودجه با تأکید بر شفافیت در فعالیت مدیران گفت: «در واقع روند فعلی تدوین بودجه، بر مبنای هزینه است. در صورتی که می‌بایست با محاسبه فنی یک پروژه و یا یک خدمت، نسبت به اختصاص بودجه اقدام نمود که بدین ترتیب از بسیاری از مصادیق اتلاف منابع جلوگیری خواهد شد. دولت دارای امکانات و منابع بسیاری است که به هیچ عنوان از آن بهینه استفاده نمی‌شود. دولت و تمام دستگاه‌های حاکمیتی باید تلاش کنند که مشکلات را حل کنند و منطق با نیاز آن مساله هزینه نمایند. در حالی‌که امروز در مجموعه حاکمیتی، هزینه‌های بسیاری می‌شود بدون آنکه گره‌ای از مشکلات مردم را حل نماید و یا خروجی مشخصی برای کشور داشته باشد». رئیس جمهوری در همین مورد و با انتقاد از پرداخت بدون ضابطه ریف‌های دستمزدی همچون فوق‌العاده مدیریت به مدیران ناکارآمد، ادامه داد: «اگر مدیری توانست همانند بخش خصوصی مساله‌ای را حل کند آن وقت مستحق پاداش‌های مدیریتی خواهد بود.»

سیاست

گزارش

تأثیر بازگشت علی لاریجانی به دبیرخانه هسته‌ای

بازگشت «مدالیه»

به ادبیات مذاکرات هسته‌ای

انتصاب علی لاریجانی به عنوان دبیر شورای عالی امنیت ملی، با بازگشت یکی از تأثیرگذارترین سیاستمداران ایرانی به صحنه تصمیم‌گیری‌های کلان امنیتی را رقم زد. لاریجانی که در سال‌های ۸۴ تا ۸۶ در دولت محمود احمدی‌نژاد این سمت را برعهده داشت، با رویکردی عمل‌گرایانه در مذاکرات هسته‌ای شناخته شد، اما اختلافاتش با احمدی‌نژاد به استعفا منجر شد. خبرآنلین نوشت: دوره نخست ریاست لاریجانی بر دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی با مذاکرات ایران و آژانس برای رسیدن به مدالیه همکاری میان تهران و آژانس گره خورده بود، حال بار دیگر او در زمینه به همین سمت بازگشته است که باردیگر قرار است با سفر معاون مدیرکل آژانس انرژی اتمی به تهران، نحوه همکاری ایران و آژانس در دوران پس از جنگ ۱۲ روزه از نو مورد مذاکره قرار گیرد و مدالیه جدید همکاری تدوین شود. انتصاب علی لاریجانی به عنوان دبیر شورای عالی امنیت ملی، نقطه عطفی در سیاست‌گذاری امنیتی ایران پس از جنگ ۱۲ روزه با اسرائیل در ژوئن ۲۰۲۵ و تشدید تنش‌های هسته‌ای با غرب است. لاریجانی، با سابقه‌ای طولانی در مناصب کلیدی مانند ریاست مجلس، وزارت فرهنگ، و ریاست صداوسیما، در دوره ۸۴ – ۸۶ دبیر شورای عالی امنیت ملی بود و مذاکرات هسته‌ای ایران با اروپا را هدایت کرد. در آن دوره، او با پیشنه‌اد تدوین مدالیه (طرح نحوه همکاری ایران و آژانس برای راستی‌آزمایی صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران) تلاش کرد تنش‌ها را کاهش دهد، اما اختلافات با احمدی‌نژاد مانع از موفقیت کامل شد.

معنای انتصاب علی لاریجانی

از یک منظر، انتصاب لاریجانی تلاشی برای تقویت جایگاه ایران در برابر فشارهای غرب و حفظ منافع ملی در شرایط بحرانی است. از سوی دیگر می‌توان این انتصاب را تلاشی برای بازسازی روایت ایران به عنوان بازیگری عقلانی در صحنه جهانی دید و در معنایی دیگر بر پتانسیل لاریجانی برای احیای دیپلماسی چندجانبه و همکاری با نهاد‌های بین‌المللی مانند آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تأکید کرد. علی لاریجانی در ۲۴ مرداد ۸۴ در حکم محمود احمدی‌نژاد به عنوان دبیر شورای عالی امنیت ملی منصوب شد و جایگزین حسن روحانی شد. این انتصاب در حالی صورت گرفت که مذاکرات هسته‌ای ایران با سه کشور اروپایی (بریتانیا، فرانسه، و آلمان) به دلیل ازسرگیری فعالیت‌های غنی‌سازی در نطنز متوقف شده بود. آن زمان، لاریجانی به عنوان چهره‌ای محافظه‌کار اما عمل‌گرا انتخاب شد تا مذاکرات را از بین بست خارج کند. لاریجانی از اوت ۲۰۰۵ تا اکتبر ۲۰۰۷ مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای ایران بود و با خاویر سولانا، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، مذاکرات متعددی در ژنو، لیسبون، و آنکارا انجام داد. او در این دوره تلاش کرد با طرح تدوین مدالیه (طرح نحوه همکاری ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی) اعتمادسازی کند، اما مواضع تهاجمی احمدی‌نژاد و راجع پرونده ایران به شورای امنیت در سال ۲۰۰۶ مذاکره را پیچیده کرد. اختلافات مذاکرات با احمدی‌نژاد بر سر سبک مدیریت و رویکرد به مذاکرات هسته‌ای بود. در مهر ۸۶، لاریجانی از دبیری شورای عالی امنیت ملی کناره‌گیری کرد و سعید جلیلی جایگزین او شد. استعفای او بازتاب گسترده‌ای داشت و به عنوان نشانه‌ای از تضاد بین دیپلماسی عمل‌گرایانه و رویکرد تندروی احمدی‌نژاد تلقی شد. لاریجانی با پیشنهاد مدالیه، مذاکرات را برای مدتی طولانی ادامه داد و از قطع کامل گفت‌وگوها جلوگیری کرد. تدوین مدالیه در دوران مذاکرات لاریجانی و محمد البرادعی، باعث شد تا نحوه همکاری ایران با آژانس شفاف شود و برخی از مسائل باقی‌مانده میان دو طرف حل و فصل شود. او همچنین روابط ایران با آژانس را حفظ کرد و از تشدید تحریم‌ها تا حدی کاست.

این درحالی است که ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت در سال ۲۰۰۶ و قرارگرفتن ذیل فصل هفتم منشور سازمان ملل، از ناکامی‌های دوره او بود. مدالیه در ادبیات مذاکراتی لاریجانی به طر‌حی ساختار یافته برای همکاری با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اشاره دارد که هدف آن راستی‌آزمایی صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای ایران بود. چه آنکه از نظر لاریجانی، مدالیه‌ته شامل مجموعه‌ای از اقدامات گام به‌گام بود که ایران و آژانس برای حل مسائل فنی و سیاسی، مانند بازرسی از تأسیسات نطنز و شفاف‌سازی فعالیت‌های غنی‌سازی، توافق کنند.

چارچوب مدالیه

مدالیه از نظر لاریجانی، کاهش تنش‌ها با غرب از طریق همکاری با آژانس و جلوگیری از ارجاع پرونده به شورای امنیت است. اجزای کلیدی مدالیه از نظر لاریجانی عبارت است از: شفافیت در فعالیت‌های هسته‌ای؛ ارائه گزارش‌های منظم به آژانس و پذیرش بازرسی‌های محدود. اقدامات گام به‌گام: پیاده‌سازی شفافیت غنی‌سازی در آژای کاهش تحریم‌ها؛ به رسمیت شناختن غنی‌غنی‌سازی ایران. میانجی‌گری آژانس: استفاده از آژانس به عنوان نهادی بی‌طرف برای نظارت بر تعهدات دو جانبه. در چنین چارچوبی، مدالیه تلاشی برای حفظ منافع ملی ایران در برابر فشارهای غرب بود، اما محدودیت‌های داخلی مانع موفقیت آن شد. از سوی دیگر، لاریجانی مدالیه را ابزاری برای بازسازی روایت ایران به عنوان بازیگری مسئول در نظام بین‌الملل می‌بیند. چه آنکه او در چارچوب تدوین مدالیه برای ایجاد همکاری بین‌المللی تأکید دارد، اما فقدان اعتماد متقابل آن را ناکامی می‌داند. بازگشت علی لاریجانی به دبیری شورای عالی امنیت ملی، فرصتی برای احیای دیپلماسی عمل‌گرایانه در سیاست خارجی ایران است. دوره پیشین او با دستاوردهایی مانند حفظ مذاکرات با اروپا و پیشنهاد مدالیه همراه بود، اما اختلافات با احمدی‌نژاد و ارجاع پرونده به شورای امنیت، موفقیت‌های او را محدود کرد. مدالیه به عنوان چارچوبی برای اعتمادسازی، نشان دهنده رویکرد لاریجانی به دیپلماسی گام به‌گام بود، اما محدودیت‌های دستمزدی همچون فوق‌العاده مدیریت به مدیران ناکارآمد، می‌تواند، کاهش داخلی بازمانده از دوره احمدی‌نژاد را برطرف کرده و دیپلماسی موفق‌تری هدایت کند؟